

Atatürk İlkelerinin Sürekliliğini Sağlamak Görevi ve Bu Görevde Gençliğin Rolü

Özet

Türk İnkılâbı'nı Atatürk gerçekleştirmiş olup, en büyük eseri "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'dir. Millî Mücadele'yi başlatan Atatürk genç idi. O, devleti kurarken olsun, inkılâpları gerçekleştirirken olsun, daima gençlik ile birlikte hareket etmiş, onlardan gelecek adına büyük işler bekleyerek, Cumhuriyeti onlara emanet etmiştir. Atatürk, "Millî kültürümüzü çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarma" hedefini de koymuştur. Bu hedefe ulaşmak için Türk gençlerinin sağlıklı, çalışkan ve Atatürkçü olarak yetiştirilmesi zorunludur. Atatürk pek çok konuşmasında gençliğe olan inancını ve ümidini dile getirmiştir. Türk gençliği "millî bir ideoloji" olan Atatürkçülüğü benimsemeli, böylelikle Atatürk'e, devletine ve milletine karşı görevlerini yerine getirmelidir. Bu arada devletin de, Anayasa'nın 58. maddesine göre; "gençliği koruma" görevi bulunmaktadır.

Giriş

Türk İnkılâbı Atatürk tarafından Türk toplumunda az zamanda ve büyük bir değişimin sonunda gerçekleştirilmiş olup, en büyük eseri "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'dir¹. Atatürk, başlattığı bu büyük değişimin bitmediğini söyleyerek "Millî kültürümüzü, çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkaracağız"² demiştir. Bu hedefe ulaşmanın gerektirdiği "çalışma gücüne sahip olmak" için gençlerin sağlıklı, bedenlen güçlü, dürüst ve çalışkan olarak yetiştirilmesi zorunludur³.

Atatürk gelecek nesillere çağdaş dünyada bütün özgürlük kapılarını açan bir miras bırakmıştır. "Türk İnkılâbının"⁴ temelleri ve milletimizin geleceğinin güvencesi olan bu miras, Atatürk İlkeleri'dir. Türk milleti, Atatürk ilke ve inkılâplarının dayandığı temel esaslar olan akıl, bilim ve milliyetçilik anlayışını, inkılâpçı bir görüşle durmadan geliştirme amacında olmalıdır. İnkılâpçılığın bu dinamik yapısını yitirmesi ile gelişme durur, millet ve devlet geriler. Halbuki Türk milletinin dinamik ideali; uygar ve refah içinde bir millet olarak varlığını yükseltmek, çağdaş uygarlığın üstüne çıkmak, bunu da Türk olmanın gururu ile yerine getirmektir. "Memleket davalarının ideolojisini anlayacak, anlatacak, nesilden nesile yaşatacak" ve Atatürk ilkelerini dimağında daima canlı tutacak olan Türk gençliğine büyük görevler düşmektedir.

A. Türk İnkılâbı ve Gençlik

Atatürkçülük'te inkılâpçılık; bir bütün olarak ilerleme, yenileşme ve çağdaşlaşmadır. Ancak beklenen gelişmenin olması için inkılâpçılık anlayışının herkes tarafından benimsenmesi ve aynı titizlikle uygulanması gerekir. Atatürk ilkelerinin yaşatılması, korunması ve gelişmesinde gençlere büyük görevler düşmektedir. Bu bakımdan Atatürk inkılâpları ve onun sonucu olan Atatürk ilkeleri ile gençlik arasındaki ilişki üzerinde durmak yerinde olacaktır.

Atatürk, 1918 yılının Mayıs ayında yani Mustafa Kemal Paşa iken, bir resmin üzerine kendi el yazısı ile; "Her şeye rağmen muhakkak bir nura doğru yürümekteyiz. Bende bu imanı yaşatan kuvvet, yalnız aziz memleket ve milletim hakkında payansız (sonsuz) muhabbetim değil; bu günün karanlıkları, ahlâksızlıkları, şarlatanlıkları içinde sırf vatan ve hakikat aşkıyla ziya (ışık) serpmeye ve aramaya çalışan bir gençlik gördüğümdendir"⁵, yazmak suretiyle savaşın Osmanlı Devletini ve milletini kasıp kavurduğu o günlerde gençliğin" bu olumsuzlukları olumluya çevireceğine dair inancını gösteren bir kanıtı bizlere bırakmıştır.

Aslında “gençlik” bir sosyal sınıf değildir ama her zaman önemli bir “toplumsal güç” olmuştur. Gençlik toplumların geleceğinin aynasıdır⁶. Atatürk’ün gençliğin bu gücünü daha Millî Mücadele’ye başlamadan tespit ettiğini görmekteyiz.

Millî Mücadele’ye başladığı zaman onu anlayan ve destekleyen gençlerdi. Zira Türk gençliği, İstanbul’da yaptığı büyük mitinglerde, Türk’ün haklı sesini dünyaya duyurmuş ve Atatürk’e büyük güç ve destek vermiştir. Yine daha Sivas Kongresi günlerinde İstanbul’daki yüksek öğrenim gençliği adına kongreye Askerî Tıbbîye öğrencisi⁷ Hikmet katılmış ve manda fikrine karşı çıkan ateşli bir konuşma yapmıştır⁸. Atatürk bu gençliğe sonsuza kadar ve sarsılmaz bir duygu ile güvenir ve inanırdı. Daha 1919 yılında “Biz her şeyi gençliğe bırakacağız... Geleceğin ümidi, ışıklı çiçekleri onlardır. Bütün ümidim gençliktedir” demiştir⁹. 17 Ekim 1922’de Bursa’da kendisini karşılayan çocuklara hitaben ise; “Küçük hanımlar, küçük beyler! Sizler hepiniz atının (geleceğin) bir gülü, yıldızı, bir nur-i ikbalisiniz. (mutluluğun ışığınısınız) Memleketi asıl nura gark edecek sizsiniz. Kendinizin ne kadar mühim, kıymetli olduğunuzu düşünerek ona göre çalışınız. Sizlerden çok şeyler bekliyoruz; kızlar, çocuklar!”¹⁰, diyen Atatürk en büyük eseri olan Cumhuriyeti gençliğe emanet etmiştir. Ayrıca 23 Nisan’ı “Çocuk Bayramı” 19 Mayıs’ı da “Gençlik ve Spor Bayramı” olarak armağan etmesi O’nun Türk çocuk ve gençlerine bağladığı ümidi göstermesi bakımından önemlidir¹¹.

Millî Mücadele’yi başlatan kadro, başta Atatürk olmak üzere 40 yaşın altında idi. Onlar genç bir yaşta, Türk Kurtuluş Savaşı’nı Zafer’e ulaştırarak genç Türkiye Cumhuriyeti’ni kurdular.

Atatürk, Kurtuluş Savaşı yıllarında olduğu gibi, inkılâplar döneminde de, Türk gençliğine beslediği güveni anlatan pek çok söz söylemiştir. Cumhuriyeti ilân ettiği günlerde (1923) şunları söylüyordu: “Milletimin bağrından temiz bir nesil yetişiyor. Bu eseri onlara bırakacağım ve gözüm arkamda kalmayacak”¹². Türk inkılâbını ve onun temeli olan ilkeleri ancak gençlik yaşatabilir. Bu nedenle O, Büyük Nutku’nu bitirirken, gerçekleştirilen yenilikleri ve kurulan devleti gençliğe emanet ettiğini “Gençliğe Hitabe”sinde belirtmişti¹³. Yine O, Nutuk adlı eserinin altyapı çalışmalarını bitirdiği akşam arkadaşlarına; “Tarihi yaşadığımız gibi yazdık, fakat geleceği cumhuriyete inananlara, koruyanlara ve yaşatanlara emanet etmek lazımdır”.¹⁴ Veciz sözünü söylemiştir.

Atatürk, Türk milletini seviyor, güveniyor ve bunu da, “Türk, Övün, Çalış, Güven!”¹⁵ sözleriyle perçinliyordu. Bir yandan da kendisine inanmış bir gençlik yetiştirilmesini istiyordu. Millî Mücadele’yi yürütürken, Türkiye Cumhuriyetini kurarken ve inkılâpları gerçekleştirirken Türk gençliğinden güç almıştır.

Gençlik, ömrün baharı, heyecanın, cesaretin, zindelik ve gücün zirvesidir. Atatürk gençliği şöyle tanımlıyor: “Gençlik nedir? ... Benim anladığım gençlik, bu inkılâbın fikirlerini ve ideolojilerini benimseyip gelecek nesillere götürecek kimselerdir” ve ekliyor: “Sağlam ve gürbüz nesil, Türkiye’nin mayasıdır”¹⁶.

Atatürk’e göre gençlik kavramı, genel anlamda, biyolojik bir dönemi kapsamakla birlikte, bazen yaş sınırlarını aşarak, fikrî bir anlam kazanmakta, fikrin yeniliği ile yanyana gitmektedir: “Genç fikirli demek, doğruyu gören ve anlayan gerçek fikirli demektir”, “Benim gözümde yirmi yaşında bir yobaz ihtiyardır. Yetmiş yaşında bir idealist de zinde bir gençtir”¹⁷, sözlerini Atatürk bu anlamda kullanmıştı. Atatürk’ün gözünde, Türk gençliği milletin dinamik kesimidir; “geleceğidir”; “taze güç”tür; “asil kan”dır; milletin “özsuyu”, “hayat kaynağıdır. Gençlik idealisttir; çıkar ardında değildir. Daima iyiyi, güzeli,

doğruyu arar. Hakkın, doğrunun yanında yer alır. Yorgunluk nedir bilmez. Bezginliğe kendini kaptırmaz. Açık düşünceli, açık sözlü, dürüst ve yapıcıdır¹⁸.

Atatürk'ün gençliğe inanmasının bir başka nedeni de tarihî şartlardan kaynaklanmıştır. Hatırlanacağı üzere Osmanlı Devletinde, reform hareketlerinin yapılmasında ve milliyetçilik akımının gelişmesinde genç düşünürler etkili olmuştu. Atatürk de bu reform mücadelesinin içinde yetişen bir nesilden gelmiş, Türk inkılâbı fikri onda Osmanlı Devletinin XIX. yüzyılının bu karışık ortamında doğmuş ve gelişmiştir.

Atatürk, Türk gençliğinin, şu niteliklerle donanmış olarak yetiştirilmesini ister: "Millî eğitimin amacı... daha çok memlekete ahlâklı, karakterli, cumhuriyetçi, inkılâpçı, müspet (olumlu), atılgan, başladığı işleri başarabilecek kabiliyette, dürüst, muhakemeli, iradeli, hayatta tesadüf edeceği müşkülâta galebe çalmağa (zorluğun üstesinden gelmeye) kudretli, karakter sahibi genç yetiştirmektir". Bunun için de öğretim programları ve sistemleri ona göre düzenlenmelidir¹⁹. Bunlara ilaveten, "Aynı zamanda onların temiz yüreklerinde; yurt, ulus, aile ve yurttaş sevgisiyle beraber doğruya, iyiye ve güzel şeylere karşı sevgi ile ilgi uyandırmaya çalışılmalıdır"²⁰. Atatürk, "Türkiye Cumhuriyeti'ni, bu cumhuriyetin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, Türk inkılâbı ve cumhuriyetin temel niteliklerini iç ve dış tehlikelere karşı korumaya kararlı" bir gençlik de istemektedir: "Cumhuriyet, fikren, ilmen, fennen, bedenen kuvvetli ve yüksek seviyeli muhafızlar ister... Cumhuriyet... 'fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür' nesiller ister"²¹.

Atatürk, Türk gençliğinin insan sevgisi, vatan sevgisi ve düşünce özgürlüğü gibi üstün değerleri benimsemiş ve inkılâpçı insanlar olarak yetiştirmesini istemektedir.

Atatürk, 4 Şubat 1935 tarihinde yayınladığı bir beyannamede inkılâpçılığı öz bir biçimde şöyle belirtmiştir: "Yüksek ve inkılâpçı bir kültür seviyesine varmak için, önümüzdeki yıllarda çok emek vereceğiz. Müspet bilimlerin temellerine dayanan, güzel sanatları yükselmiş olan erdemli, kudretli bir nesil yetiştirmek, ana siyasetimizin açık dileğidir..."²².

Üstün değerleri benimsemiş sağlam bir gençlik yetiştirmek, Türkiye Cumhuriyetinin parlak geleceğini gerçekleştirmede temel bir güç kaynağıdır.

30 Ağustos 1922 Başkumandanlık Meydan Muharebesi'nin 2. yıldönümü muharebenin geçtiği yerde 30 Ağustos 1924 tarihinde kutlanırken, Atatürk burada uzun bir konuşma yapmış ve konuşmasının sonunu şöyle bitirmiştir: "... Gençler! Cesaretimizi takviye ve idame eden sizsiniz. Siz almakta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık meziyetinin, vatan muhabbetinin, fikir hürriyetinin en kıymetli timsali olacaksınız. Ey yükselen nesil! İstikbâl sizsiniz! Cumhuriyeti biz tesis ettik; onu ilave idame edecek sizsiniz!"²³.

Memleketin geleceğini, cumhuriyetin yaşatılmasını ve yükseltilmesini bu sözünden de anlaşılacağı üzere gençlere bırakmıştır. Nitekim Atatürk 1927 yılında söylediği Büyük Nutuk'ta konuşmasını gençlere seslenerek bitirir:

"Ey Türk Gençliği! Birinci vazifen Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir... Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asîl kanda mevcuttur"²⁴.

Atatürk, Siyasal Bilgiler Okulunun kuruluş yıldönümünde gönderdiği kutlama yazasında gençlere ödevlerinin sürekliliği hakkında şunları söylemektedir: "O (genç) arkadaşlara söyleyiniz ki, Türk milletine, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne karşı yapmaya mecbur olduğumuz ödevler bitmemiştir ve bitmeyecektir. Bu dünyadan geçerek Türk milletine veda edeceklerin, çocuklarına, kendinden sonra yaşayacaklara, son sözü bu olmalıdır..."

Atatürk Türk gençliğine inkılâp parolasını şöylece verir: “Yüksel Türk!... Senin yükselmenin hududu yoktur”²⁵. Ayrıca; “Türk çocuğu çok zekisin, bu belli; fakat, zekânı unut, daima çalışkan ol”²⁶ diyerek çalışkan olunmasını istemiştir.

26 Mart 1937 tarihinde Ankara’da eğitim gören Bursalı gençlerin düzenledikleri Uludağ gecesinde yaptığı bir konuşma ile Atatürk, inkılâpçılık yolunda gençlerin durmamalarını ve yorulmamalarını istemektedir: “Siz, genç arkadaşlar, yorulmadan beni takip edeceğinizi söylüyorsunuz. Fakat, arkadaşlar, yorulmadan ne demek? Yorulmamak olur mu? Elbette yorulacaksınız. Benim sizden istediğim yorulmamak değil, yorulduğunuz zaman dahi durmadan yürümek, yorulduğunuz dakikada da dinlenmeden beni takip etmektir. Yorgunluk her insan için, her mahlûk için tabii bir hâldir. Fakat, insanda yorgunluğu yenebilecek manevi bir kuvvet vardır ki, işte bu kuvvet, yorulanları dinlendirmeden yürütür. Sizler, yeni Türkiye’nin genç evlatları! yorulsanız dahi beni takip edeceksiniz... Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler, asla ve asla yorulmazlar. Türk gençliği gayeye, bizim yüksek idealimize durmadan, yorulmadan yürüyecektir”²⁷. O, bu sözleriyle “inkılâpçılık ruhunu ve felsefesini” Tür toplum hayatına adeta yerleştirmiş, Türk inkılâbının nasıl yürütüleceğini de göstermiştir.

Atatürk, kendi düşünce ve eylem biçimlerini içtenlikle benimseyecek yeni ve genç kadrolara ihtiyaç duymuştur. O, yetenekli gençlere değer vermenin başarı için şart olduğuna inanırdı: “Çocuklarımız”, “Gençlerimiz”, “Yükselen yeni nesil”, “Yeni Türkiye’nin genç evlatları” gibi sevgi dolu sözlerle gençleri hep yüceltmıştır²⁸.

O’nun “Cumhuriyet”i gençliğe emanet etmesindeki temel amaç bir bakıma böyle bir kadroyu oluşturma isteğinden doğmuştur. Nitekim Atatürk, “... Birbirlerine sevgi ve saygı ile bağlı, irticaya kapalı, aydın kafalı, içi memleket aşkı ile yanan vatansever, çalışkan, kendine güveni tam, her zaman bilim ve fen alanında yenilik arayan, gururlu, sağlam karakterli bir Türk gençliği yaratmak istemiş ve bu isteğinde de başarılı olmuştur”²⁹.

Atatürk’ün, TBMM’nin 3. toplanma yılını açarken 1 Mart 1922 tarihinde yaptığı konuşmanın bir bölümü şöyledir: “Efendiler! Yetişecek çocuklarımıza ve gençlerimize, görecekleri tahsilin hududu ne olursa olsun en evvel ve her şeyden evvel millî ananelerine düşman olan bütün unsurlarla mücadele etmek lüzumu öğretilmelidir. Milletlerarası dünya durumuna göre, böyle bir mücadelenin mecbur kıldığı ruhî unsurlar ile donatılmayan insanlara ve bu vasıftaki insanlardan meydana gelen cemiyetlere hayat ve istiklâl hakkı yoktur”³⁰. Yine Atatürk; “Gençliğin çalışkan, hassas ve milliyetçi yetişmesi esas dileklerimizdendir. Gençlik, her türlü faaliyetinde, cumhuriyet kanunlarına ve cumhuriyet kuvvetlerinin usûl ve kaidelerine riayetkar bulunmakta dikkatli olmalıdır”³¹ diyerek gençliği uyarmıştır.

B. Gençliğin Atatürkçülüğe Karşı Görevleri

Türk gençliği, ayrı ayrı ideolojiler peşinde koşan, bölünmüş ve parçalanmış bir gençlik durumuna düşmekten titizlikle kendisini korumalıdır. Çünkü gençliği aşırı ve tek taraflı çıkar çevrelerinin ideolojilerine çekmek isteyenler her zaman olmuştur. Bu tür kişiler ve gruplar, fikirlerini eyleme dönüştürebilirler. Atatürkçülük Türk milletinin ihtiyaçlarından ve gerçeklerinden doğmuş “millî bir ideolojidir”. Akılcılık, bilimsellik ve milliyetçilik temellerine oturmuştur. Diğer ideolojiler ise millî ve akılcı değildir. Bu tür ideolojiler kendi değerlerinden başka değerleri kabul etmezler. Bu çeşit ideolojiyi benimseyenler dar ufuklu ve hoşgörüsüz olurlar. Başkalarına düşünce özgürlüğü tanımazlar³². Gençlik arasında bölünmelere ve parçalanmalara, yıkıcılığa yol açarlar. Bu ise milletin, vatanın ve hatta Türk gençliğinin zarar görmesi demektir. Atatürkçülük, Türk gençliği arasında sonsuz dostluğu, barışı ve dayanışmayı besleyici, güçlendirici niteliktedir. Öyle ise

gençlik Atatürkçülük dışında hiçbir yabancı fikir akımının bölücü ve yıkıcı yabancı ideolojilerin esiri olmamalıdır.

Atatürkçülük, insanlığın binlerce yıl işlediği, ortak evrensel değerlerden doğmuş ve Türk millî değerleri ile kaynaşarak işlenmiş ve millî bir nitelik kazanmıştır³³.

Türk gençliği bu gün Türkiye genel nüfusunun üçte birini oluşturmaktadır. Her devlette olduğu gibi bizim devletimiz de zaman zaman ekonomik bunalımlara düşebilir. (Nitekim ekonomistler Atatürk'ten sonra son Şubat 2001 krizi ile devletimizin 17. kez ekonomik krize girdiğini ifade etmektedirler.) Bunalımların daima Atatürkçülüğün verdiği dinamizm ile aşılabileceği unutulmamalıdır. Millî olmayan bölücü, parçalayıcı ve yıkıcı ideolojiler ülkemizde de etkili olma yarışında hatta etkenliğinde bulunabilirler. Türk gençliğine düşen görev, Atatürkçülüğe sınıksız sarılmak ve bu ideolojiden güç alarak sorunları çözmeye çalışmaktır. Büyük, güçlü ve çağdaş Türkiye idealini gerçekleştirmenin yolu Atatürkçülüğü benimseyen gençlikten gelmektedir.

Bu arada Anayasamızın 58. maddesine göre "Gençliğin Korunması" görevi vardır: "Devlet, İstiklâl ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği; gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır³⁴. Anayasanın bu maddesi uyarınca devlet kendisini yükümlü kılmaktadır.

Yazımızı büyük Atatürk'ün gayet akıcı ve edebî bir dil ile yazdığı "Nutuk" adlı eserinin son bölümü olan "Türk Gençliğine Hitabesi'ne" günümüzün Atatürkçü Türk gençliğinin aşağıdaki gibi bir cevap vermesi gerektiği ile bitirelim:

Gençliğin Atatürk'e Cevabı

"Ey ölümsüz Atam! Birinci vazifem, Türk bağımsızlığını, Türk cumhuriyetini, sonsuza kadar korumak ve savunmaktır.

Varlığımın ve geleceğimin yegâne temeli budur. Bu temel, benim en kıymetli hazinemdir. Gelecekte beni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, içeride ve dışarıda kötülüğümü isteyecekler olacaktır. Bir gün, bağımsızlık ve cumhuriyeti korumak mecburiyetine düşersem, göreve atılmak için, içinde bulunacağım durumun imkân ve şartlarını düşünmeyeceğim! Bu imkân ve şartlar müsait olmayan bir durumda karşıma çıkabilir. Bağımsızlık ve cumhuriyetime kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin temsilcisi olabilirler. Zorla ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi fiilen işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şartlardan daha elem verici ve daha kötü olmak üzere, memleketin içerisinde, iktidara sahip olanlar ihmal, sapma ve hainlik içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri kendi menfaatlerini, ülkeyi ele geçirmiş olan düşmanların siyasî emelleriyle birleştirebilirler. Millet, fakirlik ve sıkıntılar içinde harap ve bitkin düşmüş olabilir.

Ey Türk'ün ölümsüz Atası! İşte bu haller ve şartlar içinde dahi, vazifem; Türk bağımsızlık ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğum kudret, damarlarımdaki asil kanda mevcuttur!"

Kaynak: <https://isteaturk.com/g/icerik/Ataturk-Ilkelerinin-Surekliligini-Saglamak-Gorevi-ve-Bu-Gorevde-Gencligin-Rolu/202>